

NUNA MED 2013 FAGLIGT PROGRAM

LØRDAG DEN 7. SEPTEMBER 2013

9.00 – 10.30

Åbning af NUNA MED 2013

Kulturelt indslag
Lægekredsforeningen
Peqqissaasut Kattuffiat
Grønlands Medicinsk Selskab
Greenland Center for Health Research

Medlem af Naalakkersuisut for Sundhed og Infrastruktur Steen Lyngø

Plenumforedrag

Chairmen: Gert Mulvad og Suzanne Møller

Minik Rosing: Forskning i Grønland

10.30-12.00 PhD oplæg (Engl) Chairman: Mark Nuttall

10.30 – 11.00

KAFFEPAUSE

11.00 – 12.00

Plenumforedrag:

Chairmen: Anders Koch og Parnûna Heilmann Olesen

Thomas Stensgaard: NUNA MED i historisk perspektiv

Jon Øyvind Odland: Global maternal and child health. Challenges and opportunities with focus on Arctic populations

12.00 – 13.30

FROKOST

12.30 – 13.30 MEETING IUCH BOARD MEMBERS

13.30 – 15.00

Parallele tema workshop:

Workshop om Alkohol
Chairman: Julie Præst Wilche

Workshop om Hverdagsliv rehabilitering og kompetenceudvikling i Sygeplejepraksis
Chairman: Tine Aagaard

Workshop om Human health and wellbeing (engl)
Chairman: Joan Nymand Larsen

Workshop om Retspsykiatri – nu og i fremtiden
Chairman: Birgit V. Niclasen

Workshop om infektionssygdomme
Chairmen: Anders Koch og Malene Børresen

PhD oplæg (Engl) Chairman: Mark Nuttall

15.00 – 15.30

KAFFEPAUSE

15.30 – 17.00

Tema workshops fortsat:

Workshop om Sygepleje som sundhedsfremmende og forebyggende praksis
Chairman: Lise Hounsgaard

Workshop om Human health and wellbeing (Engl)

Workshop Disparity Without Borders (Engl)
Chairmen: Malene Landbo Børresen, Sorcha Collins and Laura Arbour

Workshop om RemoDem projektet
Chairmen: Aviaja Absalonsen, Arnajaraq Eldevig, Rosemarie Elsner

Workshop om infektionssygdomme
Chairmen: Bolette Søborg og Anders Koch

Workshop om D-vitamin
Chairman: Stig Andersen

PhD oplæg (Engl) Chairman: Gita Sharma

17.00

SLUT PÅ FØRSTE KONFERENCEDAG

NUNA MED 2013 FAGLIGT PROGRAM

SØNDAG DEN 8. SEPTEMBER 2013

9.00 – 10.30	Kulturelt indslag Plenumforedrag: Chairmen: Preben Homøe og Inuuti Fleischer Benedict Kjærgaard: Hypotermi Ruth MontGomery-Andersen. PhD-afhandling: The Culture of Birth and the Health of the Greenlandic Perinatal Family Annemette Nyborg Lauritsen. PhD-afhandling: Anstaltsanbringelser 9.00-10.30 PhD oplæg (Engl) Chairman: Mark Nuttall	Meeting PhD network 9.00-12.00
--------------	---	---------------------------------------

10.30 – 11.00 KAFFEPAUSE

11.00 – 12.00	Plenumforedrag: Chairmen: Peter Bjerregaard og Turid B. Skifte Ulrich Becker: Videnskab og folkesundhed med alkohol som eksempel Kari Dyregrov: Etterlatte ved selvmord. 11.00-12.30 PhD oplæg (Engl) Chairman: Gita Sharma
---------------	--

12.00 – 13.30 FROKOST **CHRN MEETING 12.30-13.30**
13.00 – 13.30 POSTERPRÆSENTATION

13.30 – 15.00	Parallele tema workshops: Workshop om CBPR – Introduktion og overview (Engl) Chairmen: Rhonda Johnson og Cindy Jardine Workshop om Etterlatte ved selvmord i møde med hjælpeapparatet Chairman: Kari Dyregrov Workshop om Håndtering af kroniske livsstilssygdomme Chairman: Michael Lyng Petersen Workshop om Børn og Infektioner Chairmen: Preben Homøe og Anders Koch Workshop om ' At se omsorgssvigt ' - projekt under Børne- og Ungestrategien Chairman: Birgit V. Niclasen PhD oplæg (Engl) Chairman: Gert Mulvad
---------------	--

15.00 – 15.30 KAFFEPAUSE

15.30 – 17.00	Tema Workshops fortsat: Workshop om CBPR – Using visual research methods (Engl) Chairmen: Rhonda Johnson og Cindy Jardine Workshop om Cancer Chairmen: Ole Lind og Allan Gelvan Workshop om Forskning er uddannelse og om Forskningsmetoder Chairmen: Suzanne Møller, Gert Mulvad og Anders Koch Workshop om Genetik Chairman: Peter Bjerregaard Workshop om Skolebørns sundhed, fokus på mental sundhed og Tidlig indsats Chairmen: Birgit V. Niclasen og Karen Wistoft PhD oplæg (Engl) Chairman: Birger Poppel
---------------	---

17.00 SLUT PÅ ANDEN KONFERENCEDAG

NUNA MED 2013 FAGLIGT PROGRAM

MANDAG DEN 9. SEPTEMBER 2013

9.00 – 10.30

Parallele temasessioner:

Workshop om Inuulluataarneq (Having the Good Life): A Community Based Participatory Research Project (CBPR) in Greenland (Engl)

Chairmen: Ruth MontGomery-Andersen and Elisabeth Rink

Workshop om Telematikk og nettbaserede metoder

Chairmen: Gro Berntsen og Anne Silviken

Workshop om Tuberkulose

Chairmen: Thomas Rendal og Bolette Søborg

Workshop om Diabetes Mellitus

Chairman: Michael Lyng Petersen

Workshop om Kultur og hverdagsliv i sygeplejepraksis.

Chairman: Lise Hounsgaard

10.30-12.00 PhD oplæg (Engl) Chairman: Mark Nuttall

10.30 – 11.00

KAFFEPAUSE

11.00 – 12.00

Parallele temasessioner:

Workshop om Inuulluataarneq (Having the Good Life) (Engl)

Chairmen: Ruth MontGomery-Andersen and Elisabeth Rink

Workshop om Telepsykiatri (kalaalisut)

Chairman: Poul Bisgaard

Workshop om Cardiovasculære sygdomme

Chairmen: Folmer Lynggård og Jens Jørgen Kjærgaard

Workshop om Samisk Sundhedsforskning.

Chairmen: Anne Silviken, Anna-Rita Spein og Ketil Lenert

Workshop om Børns helbred

Chairmen: Britta Olsen og Inga Hjuler

PhD oplæg (Engl) Chairman: Mark Nuttall

12.00 – 13.30

FROKOST

FROKOSTMØDE KLINISK UDDANNELSESGRUPPE SYGEPLEJE

13.00 – 13.30

POSTERPRÆSENTATION

13.30 – 15.00

Parallele temasessioner:

Workshop om Psykiatri og kultur; Telepsykiatri

Chairman: Poul Bisgaard og Gitte Trondheim

Workshop om Patient transport in the Arctic

Chairman: Niels Kieler

Workshop om Måling af social position

Chairman: Christina V L Larsen

Workshop om Tilbud i Sundhedsvæsenet

Chairmen: Ove Rosing Olsen og Anne-Marie Ulrik

Workshop om Miljø og Arbejdsmedicin

Chairman: Eva Bonefeld- Jørgensen

PhD oplæg (Engl) Chairman: Birger Poppel

15.00 – 15.30

KAFFEPAUSE

15.30 – 17.00

Plenum:

Paneldebat: NUNAMED 2013: Forskning er uddannelse. Moderator: Mariia Simonsen

Presentation: 16th International Congress on Circumpolar Health, 2015, Oulu, Finland.

Kulturelt indslag og Afslutning

Chairman: Turid B. Skifte

PhD oplæg, summing up and end of PhD summerschool: Chairman: Mark Nuttall

19.00

MIDDAG PÅ HOTEL HANS EGEDE

NUNA MED 2013: WORKSHOPS

Følgende abstracts erstatter de tidligere indsendte abstracts

WORKSHOP OM HVERDAGSLIV, REHABILITERING OG KOMPETENCEUDVIKLING I SYGEPLEJEPRAKSIS side 21

HVERDAGSLIV MED SYGDOM

Tine Aagaard.

1 Institut for Sygepleje og Sundhedsvidenskab, Ilisimatusarfik/ Grønlands Universitet., Box 2110, 3900, Nuuk. tiaa@pi.uni.gl

Rehabilitering til kronisk syge patienter er et område der er et stigende fokus på. Indtil nu foreligger der ikke fælles strategier for rehabilitering i Grønland. Rehabilitering er ikke en specialiseret indsats, og specialisering besværliggøres af landets bosætningsmønster og infrastruktur, hvorved patienter risikerer at skulle tilbringe

lange periode langt fra hjem og familie. Derfor stilles der særlige krav til plejepersonalets kompetencer vedrørende rehabilitering i det daglige arbejde i sundhedsvæsenet. I præsentationen diskuteres muligheder for rehabiliterende indsatser over for patienter indlagt på hospital gennem indsigt i patienternes daglige livsførelse i hverdagen. Diskussionen gennemføres på baggrund af empirisk materiale fra projektet 'Hverdagsliv med sygdom'. Der er fokus på patienternes kulturelle værdier og ressourcer, hvis inddragelse i den professionelle indsats ses som en nødvendighed for udvikling af relevante og effektive rehabiliteringstilbud.

WORKSHOP OM RETSSPYKIATRI side 22

RETSPSYKIATRIEN I GRØNLAND SET MED KRIMINALFORSORGENS ØJNE – HERUNDER BETYDNINGEN AF DEN NYE KRIMINALLOV FRA 2010

Hans Jørgen Engbo¹.

¹ Direktionen, Kriminalforsorgen i Grønland, Aqqusinersuaq 4, Postboks 369, 3900, Nuuk. hje@kriminalforsorgen.gl

Kriminalforsorgen fører tilsyn med 70 retspsykiatriske klienter. Desuden har Kriminalforsorgen ansvar for fuldbyrdelse af domme til anstaltsanbringelse og forvaring. De fleste forvaringsdømte afsoner dog efter rettens bestemmelse i Anstalten ved Herstedvester i Danmark, men i 2017 forventes en ny anstalt i Nuuk at stå klar til bl.a. at fuldbyrde fremtidige forvaringsdomme og at tilbyde de grønlandsk dømte i Herstedvester at komme "hjem" og afsone videre i Grønland. Mange af de forvaringsdømte vil have behov for psykiatrisk behandling, og endvidere vil Kriminalforsorgen få

brug for psykiatrisk og psykologisk fagekspertise ved vurderingen af risici ved de enkelte faser i en gradvis udlusning af de dømte. Blandt de behandlingsmetoder, der i visse tilfælde tilbydes forvarings- og behandlingsdømte sædelighedskriminelle, er kønsdriftdæmpende medicinsk behandling. Denne behandlingsform er yderst indgribende for den dømte og kan desuden være forbundet med svære bivirkninger. Der er derfor nogle tunge etiske og faglige spørgsmål knyttet til denne behandling. Selv om dom til forvaring principielt ikke er en dom til behandling, henregnes den psykiatriske virksomhed, som er forbundet med fuldbyrdelse af forvaring, normalt til det retspsykiatriske fagområde. Det siger sig selv, at denne virksomhed vil skærpe kravene til samarbejde og koordination mellem Kriminalforsorgen og sundhedsvæsenet. Selv om der er fire år til den forventede indvielse af den nye anstalt, er det slet ikke for tidligt at rette fokus på disse udfordringer, og det må forventes, at dette emne vil indgå med vægt i arbejdet i det koordinationsudvalg, som med repræsentation fra både Selvstyret, kommunen og Kriminalforsorgen skal være med til at forberede driften af den nye anstalt.

WORKSHOP OM KULTUR OG HVERDAGSLIV I SYGEPLEJEPRAKSIS side 47

HVERDAGSLIV MED SYGDOM

Tine Aagaard.

1 Institut for Sygepleje og Sundhedsvidenskab, Ilisimatusarfik/ Grønlands Universitet., Box 2110, 3900, Nuuk. tiaa@pi.uni.gl

Baggrunden for oplægget er forskerens egen kulturelle baggrund som sundhedsprofessionel og dansker, og hvilke barrierer det skabte i gennemførelsen af dataindsamlingen i projektet Hverdagsliv med sygdom. I

præsentationen diskuteres det kvalitative forskningsinterview som en metode, der gennem forståelsen af den som indlejret i historiske samfundsmæssige sammenhænge kan producere vigtig viden om de samfundsmæssige betingelser både for at leve et liv med sygdom og for at yde en sundhedsprofessionel indsats til mennesker med sygdom. Spørgsmålet diskuteres ud fra empirisk materiale fra projektet. Der sættes fokus på kulturelle forskelle som konkrete og situerede i hverdagslivet, hvor omdrejningspunktet er at *producere et liv*, hvoraf sygdom kun er et aspekt.

Sætternissen har været på spil, og følgende abstracts er kommet på afveje. De hører IKKE til under

WORKSHOP OM MILJØ OG ARBEJDSMEDICIN side 57, men under

PHD SUMMERSCHOOL ABSTRACTS side 58

EVERYDAY LIFE WITH ILLNESS

Tine Aagaard.

Ilisimatusarfik/ University of Greenland, Nuuk, Greenland
tiaa@pi.uni.gl

The qualitative research interview is considered to produce knowledge through the spoken and the bodily language and the meanings it contains, in agreement between the interview person and the researcher. This seemed not to be the matter in a context where the interview persons and the researcher came from very different cultural backgrounds. The implications of this for the research knowledge produced, is discussed in relation to the research process in the project Everyday Life with Illness. It is argued that the qualitative research interview has to be analyzed as embedded in larger societal contexts and it is shown what knowledge this kind of analysis produced in the project.

MOTOR DEVELOPMENT FOLLOWING PRENATAL EXPOSURE TO P,P'-DDE AND CB-153: A FOLLOW-UP STUDY OF GREENLANDIC AND EUROPEAN CHILDREN

Birgit Bjerre Høyer, The Danish Ramazzini Centre, Department of Occupational Medicine, Aarhus University Hospital & Department of Clinical Medicine, Aarhus University, Aarhus, Denmark
birghoey@rm.dk.

[Birgit Bjerre Høyer, The Danish Ramazzini Centre, Department of Occupational Medicine, Aarhus University Hospital & Department of Clinical Medicine, Aarhus University, Aarhus, Denmark; Cecilia Høst Ramlau-Hansen, Department of Public Health, Section for Epidemiology, Aarhus University, Aarhus, Denmark; Henning Sloth Pedersen, Primary Health Care Clinic, Nuuk, Greenland; Jens Peter Bonde, Department of Occupational and Environmental Medicine, Copenhagen University Hospital Bispebjerg, Copenhagen, Denmark; Gunnar Toft, The Danish Ramazzini Centre, Department

of Occupational Medicine, Aarhus University Hospital, Aarhus, Denmark]

Both polychlorinated biphenyls (PCBs) and dichlorodiphenyldichloroethylene (DDE) are lipophilic compounds which bio-accumulate in adipose tissue and cross the placental barrier. Prior studies of the association between prenatal exposure to PCBs and DDE and child motor development have found contradicting results. The aim of this follow-up study was to examine the association between prenatal exposure to DDE and PCBs and motor development and developmental milestones; crawling, standing-up and walking in children in Greenland, Ukraine and Poland. Regarding our methods, 2,2',4,4',5,5'-hexachlorobiphenyl (CB-153) and 1,1-dichloro-2,2-bis(p-chlorophenyl)ethylene (p,p'-DDE) were measured in maternal blood in 2nd or 3rd trimester of pregnancy as a bio-marker of the child's prenatal exposure to the compounds. A total of 1,103 children aged 5 to 9 years were followed up in 2010-2012. Motor development were measured in terms of the parentally assessed screening tool Developmental Coordination Disorder Questionnaire 2007 (DCDQ'07) and developmental milestones were assessed via parental reports of child age at the first time of crawling, standing up and walking. The association between PCBs/DDE and motor skills and milestones were analyzed by means of linear multiple regression analyses using tertiles of exposure and stratified by country. Both complete case analyses and multiple imputation based analyses were executed. Adjustment were performed for the co-variables; maternal age, maternal smoking during pregnancy, maternal alcohol before pregnancy, maternal education, parity, gestational age at blood sampling, preterm birth, breastfeeding, child sex and child age at interview. We found no associations between prenatal PCBs and DDE exposure and developmental milestones or motor skills. Complete case- and multiple imputation based analyses showed adjusted mean differences in motor skills and age at milestones around null, in all three countries. These results on 1.103 mother-children-pairs from the INUENDO cohort in Greenland, Warsaw (Poland) and Kharkiv (Ukraine), indicate no association between in utero PCBs/DDE exposure and developmental milestones and motor skills. 58

WORKSHOP OM ALKOHOL side 19

ET MISBRUG KOMMER SJÆLDENT ALENE – FOREKOMSTEN AF LUDOMANI KOMBINERET MED ET SKADELIGT ALKOHOLFORBRUG OG REGELMÆSSIG HASHRYGNING I BEFOLKNINGSUNDERSØGELSEN 2006-2010

Christina VL Larsen¹, Tine Curtis, Peter Bjerregaard.

¹ Center for Sundhedsforskning i Grønland, Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, Øster Farimagsgade 5A, 2. sal, 1353, København K\$.

cll@niph.dk

Formål: Alkohol- og hashmisbrug udgør en velkendt udfordring for folkesundheden i dagens Grønland, mens forekomsten af ludomani i mindre grad har været. Formålet med dette studie var at undersøge a) sammenhængen mellem ludomani og et skadeligt alkoholforbrug samt regelmæssig hashrygning og b) forekomsten af kombinerede misbrug blandt grønlandere. Materiale og metoder: Studiet er baseret på en repræsentativ tværsnitsundersøgelse blandt voksne (n=2189) gennemført i 8 byer og 13 bygder i Grønland fra 2006-2010. Data om ludomani, et skadeligt alkoholforbrug samt hashrygning er opnået gennem et selvudfyldt spørgeskema. Resultater: Odds ratioen for at have et skadeligt alkoholforbrug samt regelmæssig hashrygning var signifikant højere blandt ludomane (målt i et livstidsperspektiv) sammenlignet med ikke-problemspillere og personer, der aldrig spiller. Et eller flere former for misbrug forekom blandt over halvdelen af mændene (53%) og en tredjedel kvinderne (37%). Blandt 12.2% af mændene forekom ludomani, målt i et livstidsperspektiv, sammen med enten et skadeligt alkoholforbrug, regelmæssig hashrygning eller begge dele. Dette var tilfældet blandt 3.7% af kvinderne. I 44% af husstandene med børn, forekom der mindst en form for misbrug. Konklusion: Blandt ludomane, set i et livstidsperspektiv, var ludomanien oftest kombineret med et andet misbrug enten i form af et skadeligt alkoholforbrug, regelmæssig hashrygning eller begge dele. Især blandt mænd. Den høje forekomst af misbrug i husstande med børn indikerer, at mange familier lever med de negative konsekvenser misbrug af hash, alkohol og pengespil ofte medfører. Det er derfor vigtigt fremover at inkludere forebyggelse og behandling af ludomani mere systematisk i strategier, behandlingstilbud og interventioner på folkesundhedsområdet i Grønland.

DELTAGERLISTE

Collins, Sorcha. Ms. scollins@uvic.ca Department of Medical Genetics, University of British Columbia, Island Medical Program, University of Victoria, PO Box 1700 STN CSC, V8W 2Y2 Victoria, British Columbia, Canada.

Drachmann, Gitte H. Læge. giha@peqgik.gl Dronning Ingrid's Sundhedscenter, Postbox 3333, 3900 Nuuk, Grønland.

Edmunds-Potvin, Sharon. Sr. Research Advisor. SEdmunds-Potvin@tunngavik.com Department of Social Cultural Development, Nunavut Tunngavik Inc., Canada.

Gaasvig, Pia. Ledende distriktspsykiatrisk sygeplejerske. piaq@peqgik.gl Psykiatrisk afdeling, DIH, 3333, 3900 Nuuk, Grønland.

Gouliaev, Georg. Overlæge. gego@peqgik.gl Psykiatrisk Område, DIH, Box 1001, 3900 Nuuk, Grønland.

Helmann Lyberth, Ellen. Koordinator for forebyggelse. Elhy@qaasuitsup.gl Social forebyggelse, Qaasuitsup kommune, Postboks 1025, 3952 Ilulissat, Grønland.

Juliussen, Gudrun Ørum. Kigutigissaasoq/tandplejer. guju@peqgik.gl Tandklinikken, Box 113, 3913 Tasiilaq, Østgrønland.

Kotalawala, Navarana. Student. nako@ks.uni.gl Kultur & Samfundshistorie, Ilisimatusarfik, Postboks 2182, 3900 Nuuk, Grønland.

Kristoffersen, Hanne. Bibliotekar. hank@pibib.gl Peqqissaanermik Ilinniarfik, Postboks 1499 Svend Jungep Aqq. 2, 3900 Nuuk, Grønland.

Lind, Ole. Overlæge. oli@peqgik.gl Gynækologisk afdeling, Dronning Ingrid's Hospital, box 3333, 3900 Nuuk, Grønland.

Mørck, Kristine. Ledende socialrådgiver. KRMO@peqgik.gl Psykiatrisk afdeling, DIH, 3333, 3900 Nuuk, Grønland.

Nielsen, Helga. Fagkoordinator for forebyggelse. Hen@qaasuitsup.gl Social forebyggelse, Qaasuitsup kommune, Ammukajaaq 12, 3952 Ilulissat, Grønland.

Nørgaard, Inge. Oversygeplejerske. incl@peqgik.gl Psykiatrisk afdeling, DIH, 3333, 3900 Nuuk, Grønland.

Olesen, Jesper S.. Ledende regionslæge. jeol@peqgik.gl Dr. Ingrid's Sundhedscenter, Postbox 3333, 3900 Nuuk, Grønland.

Petersen, Sika. Sygeplejerske. sipe@peqgik.gl sundhedspleje / Nuuk, DIS, Suloraq 15-703, 3900 Nuuk, Grønland.